

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

نحوه دریافت مقرری بیمه‌بیکاری در مناطق آزاد

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه‌عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- حضور کارفرمای بدهکار در مزایده اموال خود
- معرفی مال به جای بدهی اجرایی به تأمین اجتماعی
- نحوه اعتراض به عدم محاسبه اضافه‌کار از سوی کارفرما
- نحوه تکفل والدین از سوی فرزند بیمه شده متوفی

احمد فاضلی

کارشناس-مدیر تأمین اجتماعی

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

بیمه‌شده کارخانه تولید لنت ترمز خودروهای سبک هستیم. از اول مهرماه سال ۱۴۰۲ غیر از انجام هشت ساعت کار روزانه چند ساعت نیز اضافه‌کاری انجام می‌دهم و دستمزد آن را دریافت می‌کنم. اخیراً به‌طور اتفاقی با مراجعه به سایت (es.tamin.ir) مطلع شدم که کارفرما ضمن اینکه میزان اضافه‌کاری من را در لیست‌های ارسالی منظور نمی‌کند، دستمزد روزانه‌ام را نیز بر اساس حداقل دستمزد محاسبه و پرداخت می‌کند. در حالی که دستمزد روزانه من طبق حکمی که دارم مبلغ ۵۰۰ میلیون و ۵۰۰ هزار ریال است و مدارک آن موجود است. آیا می‌توانم به این موضوع اعتراض کنم؟

بله، با عنایت به اینکه در انتهای ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی تصریح شده سازمان تأمین اجتماعی حداکثر تا شش ماه از تاریخ دریافت صورت مزد و حقوق ارسالی توسط کارفرما، مجاز است اسناد و مدارک کارفرما را مورد رسیدگی قرار دهد. لذا شما نیز اگر فکر می‌کنید اطلاعات لیست‌های ارسالی توسط کارفرما با واقعیت انطباق ندارد، می‌توانید تا شش ماه از تاریخ ارسال لیست حق بیمه، مراتب را با ارسال مدارک و مستندات به واحد وصول حق بیمه شعبه مربوطه تأمین اجتماعی اعلام کنید تا مورد رسیدگی قرار گیرد.

تا آخر شهر بور ماه سال ۱۴۰۱ کارگاه مکانیکی با دو نفر کارگر در منطقه ۱۸ تهران دایر بود و از مهرماه سال ۱۴۰۱ کارگاه با همان دو کارگر قبلی به منطقه ۲۰ تهران منتقل شده و از تاریخ مذکور تاکنون حق بیمه کارگران با کد کارگاهی جدید پرداخت می‌شود. چون قبل از انتقال به محل جدید در مردادماه سال ۱۴۰۱ از محل قبلی کارگاه بازرسی به عمل آمده و اسامی کارگران در گزارش بازرسی قید شده و از طرفی محل قبلی اعلام نشده، سازمان تأمین اجتماعی به استناد گزارش بازرسی، حق بیمه دو نفر از کارگران در محل قبلی را در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ محاسبه کرده و به مرحله صدور اجرائیه رسیده و برگ لازم‌الاجرا در تاریخ ۱۴۰۲/۵/۳۰ به صورت الکترونیکی ابلاغ شده است. در حالی که حق بیمه کارگران با کد کارگاهی جدید در محل فعلی پرداخت شده و واحد اجرائیات نسبت به شروع عمیات اجرایی اخطار داده است. حال چه باید کرد؟

سازمان تأمین اجتماعی طبق بخشنامه‌ای اعلام کرده اگر مدیون ظرف مدت یک سال (اخیراً این مدت به دو سال افزایش یافته) از تاریخ ابلاغ برگ لازم‌الاجرا اسناد و مدارکی که منحصراً مبین وجود یکی از مصادیق مندرج در این بخشنامه باشد و مدعی تضییع حقوق قانونی خود شود، می‌تواند مدارک و مستندات خود را به شعبه تأمین اجتماعی ارائه کند تا پس از بررسی در کمیته‌های شعبه و استانی و ستاد مرکزی صرفاً برای یکبار در هیأت‌های تجدیدنظر سازمان تأمین اجتماعی مورد رسیدگی مجدد قرار گیرد. اتفاقاً یکی از مصادیق اعلام شده همین مورد مربوط به شماسات که اعلام شده اگر محل کارگاه بدون تغییر فعالیت آن جابه‌جا شود و در محل جدید لیست و حق بیمه بیمه‌شدگان کارگاه با کد کارگاهی جدید پرداخت شود و از طرفی به استناد گزارش بازرسی بابت بیمه‌شدگان مذکور در یک دوره واحد (مثل کارگاه شما) در کد کارگاهی قبلی نیز اعلام بدهی صورت گرفته باشد این اعلام بدهی مضاعف تلقی شده و قابل تجدیدنظرخواهی است.

پسرم که بیمه‌شده تأمین اجتماعی بود مدتی است فوت کرده و عروسم مستمری بازماندگان دریافت می‌کند. در زمانی که پسرم در قید حیات بود معاش زندگی من و مادرش توسط او تأمین می‌شد، اما از لحاظ قانونی تحت تکفل او نبودیم. در حال حاضر که در قید حیات نیستند و اطلاع پیدا کرده‌ایم که والدین بیمه‌شده می‌توانند از ۲۰ درصد مستمری بازماندگان استفاده کنند از چه طریقی می‌توانیم تحت تکفل او قرار گرفته و ما نیز مستمری بازماندگان دریافت کنیم؟

به استناد دادنامه شماره ۳۴۹ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اگر درخواست کفالت پس از فوت بیمه‌شده اصلی مطرح شود طبق ماده (۱۲۵۷) قانون مدنی این موضوع منوط به ارائه دلائل و مدارک معتبر و اثبات آن از سوی متقاضی کفالت خواهد بود. پس از تکمیل فرم مخصوص تقاضای کفالت و اخذ گواهی امضا در دفترخانه اسناد رسمی و تأیید بازرس فنی شعبه مبنی بر اینکه والدین در زمانی که فرزندشان در قید حیات بوده تحت تکفل او قرار داشتند بعد از این مراحل نیز والدین می‌توانند تحت تکفل فرزند متوفی قرار داشته باشند.

بعد از بازنشسته شدن یک کارگاه تولیدی راه‌اندازی کرده‌ام. به علت داشتن بدهی اجرایی، اجرائیات شعبه با شناسایی حساب بانکی مربوط به واریز مستمری بازنشستگی نسبت به برداشت کل موجودی و مسدود کردن آن اقدام کرده است. آیا این عمل اجرائیات وفق مقررات است؟

طبق ماده (۴۳) آیین‌نامه اجرایی ماده (۵۰) قانون تأمین اجتماعی، بازداشت بیش از یک چهارم حقوق و یا مستمری بازنشستگی و از کارافتادگی مستمری بگیری ممنوع است و شما می‌توانید این موضوع را به اطلاع واحد اجرائیات شعبه مربوطه برسانید.

طبق نظر کمیسیون پزشکی بدوی و تأیید آن توسط کمیسیون پزشکی تجدیدنظر پدرم در اثر حادثه ناشی از کار به میزان ۳۴ درصد از کارافتاده شناخته شده و سازمان تأمین اجتماعی مستمری از کارافتادگی جزئی دریافت می‌کند. با توجه به اینکه مستمری او ناچیز و کمتر از حداقل دستمزد است و با ۶۰ سال سن بیکار است و نمی‌تواند از درمان تأمین اجتماعی استفاده کند آیا می‌توانم او را تحت کفالت خود قرار دهم؟

غیر از شرط سنی برای تحت تکفل بودن پدر بیمه‌شده اصلی باید او مستمری بگیری سازمان تأمین اجتماعی نباشد. اما چون پدرتان در حال حاضر مستمری از کارافتادگی جزئی دریافت می‌کند به موجب بخشنامه جدیدی که صادر شده، اگر میزان مستمری پدر بیمه‌شده اصلی کمتر از حداقل دستمزد موضوع ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی باشد (مثل پدر شما) چنانچه به صورت رسمی از دریافت مستمری انصراف بدهد (ثبت در دفترخانه اسناد رسمی) و متقاضی کفالت فرزند خودش باشد و تأمین معاش پدر توسط فرزند بیمه‌شده مورد تأیید بازرسی فنی قرار گیرد، با لحاظ سایر شرایط مادامی که مستمری مذکور مورد مطالبه مجدد قرار نگیرد می‌تواند تحت تکفل فرزند خود قرار داشته باشد.

در شماره قبلی نشریه اعلام شده که از مهرماه سال ۱۴۰۲ ضرایب دستمزد رانندگان بین شهری و حق بیمه ماهانه آن‌ها افزایش یافته است. آیا رانندگان درون شهری نیز شامل این افزایش هستند؟

خیر، صرفاً حق بیمه ماهانه رانندگان برون شهری شامل وانت‌بار و سواری و مینی‌بوس و اتوبوس و کامیون و کامیونت و... افزایش پیدا کرده و حق بیمه ماهانه رانندگان درون شهری کامکان تابع دستورالعمل قبلی است.

مالک کارخانه تولید لوازم آشپزخانه هستیم. با توجه به مواجهه با مشکلات مالی زیاد، مدت شش ماه موفق به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه پرسنل شرکت نشده‌ایم و بدهی کارخانه به تأمین اجتماعی منجر به صدور اجرائیه شده است. به تبع آن نیز اجرائیات تأمین اجتماعی یک قطعه زمین که متعلق به کارخانه است را بازداشت کرده و جهت فروش آن دو نوبت آگهی مزایده صادر شده و نوبت سوم ۱۵ روز دیگر است. آیا کارفرما در چنین شرایطی می‌تواند در مزایده اموال خود شرکت کند؟ ضمناً ارزش مال توقیفی من خیلی بیشتر از میزان بدهی اجرایی است، اگر زمین بازداشت شده به قیمت بیش از میزان بدهی به فروش برسد تکلیف مازاد آن چه می‌شود؟

بله، مدیون نیز در صورت تمایل می‌تواند در روز مزایده اموال خود شرکت کند. همچنین با در نظر گرفتن این موضوع که اصولاً اجرائیات سازمان تأمین اجتماعی معادل بدهی اجرایی به علاوه ۳۰ درصد مازاد آن را توقیف می‌کند، با این حال اگر مبلغ اموال فروخته شده مازاد بر میزان مطالبات تأمین اجتماعی باشد پس از کسر طلب سازمان تأمین اجتماعی و هزینه‌های آگهی مزایده و حق حراج و دستمزد کارشناسی، مانده آن به بدهکار مسترد می‌شود.

در منطقه آزاد چابهار در یک شرکت خدماتی شاغل هستیم، طبق شنیده‌ها احتمالاً پس از اتمام قرارداد، در پایان سال جاری به علت تعدیل نیرو، من و چند نفر دیگر بیکار خواهیم شد؛ آیا در این صورت می‌توانم از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنم؟

در مناطق آزاد تجاری و صنعتی و ویژه اقتصادی اگر کارفرما همراه با پرداخت حق بیمه ماهانه کارگران شاغل در این مناطق سه درصد حق بیمه بیکاری نیز به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کند در صورت وقوع بیکاری، بیمه‌شده با لحاظ سایر شرایط و ضوابط مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهد بود.

از مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) هستیم و با دریافت وام از کمیته امداد و خرید چند دستگاه چرخ خیاطی و اخذ پروانه کسب از اتحادیه مربوطه به اتفاق سه نفر از خانم‌های محل، در کنار محل سکونت کارگاه دوزندگی لباس زنانه دایر کرده‌ام. با توجه به اینکه یکی از اتاق‌های منزل به دوزندگی تبدیل شده و برای رفت و آمد به کارگاه دارای تابلوی و راه جداگانه است، آیا می‌توانم سه نفر از همکاران را که بر شکار و نازک‌دوز و وردست هستند، بیمه تأمین اجتماعی کنم و دستمزد و نرخ حق بیمه کارگاه‌های دوزندگی مردانه با زنانه یکی است یا خیر؟

کارگاه‌های دوزندگی مردانه و زنانه دستمزد مقطوع دارند. در سال جاری دستمزد روزانه بر شکار با ۱/۳۵ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۳۸۸ هزار و ۷۳۰ ریال و نازک‌دوز با ۱/۲۵ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۲۱۱ هزار و ۷۹۰ ریال و دستمزد وردست با ۱/۱۵ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۳۴ هزار و ۸۴۰ ریال است. البته طبق اعلام سازمان تأمین اجتماعی از اول سال ۱۴۰۲، پنج درصد دیگر به ضرایب دستمزد مقطوع کارگاه‌ها افزوده شده، ضمناً کلیه کارگاه‌های دوزندگی اعم از مردانه یا زنانه تا پنج نفر کارگر، از ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرما معاف هستند. به عبارت دیگر نرخ حق بیمه کارگاه شما ۱۰ درصد است که هفت درصد سهم بیمه‌شده و سه درصد بیمه بیکاری به عهده کارفرماست.

در یکی از شماره‌های نشریه اعلام شده بود کارفرمایی که بدهی اجرایی دارد اگر توان پرداخت بدهی را نداشته باشد می‌تواند متناسب با میزان بدهی اجرایی، مالی را به تأمین اجتماعی معرفی کند. در این ارتباط چون مبلغ کلانی بدهی اجرایی دارم آیا می‌توانم یک خودروی مدل سسورن پلاس که به صورت وکالت‌نامه رسمی در اختیار من است و هنوز سند رسمی آن صادر نشده در قبال بدهی به اجرائیات سازمان تأمین اجتماعی معرفی کنم؟

معرفی مال غیر توسط بدهکار (مدیون) و کالتاً از طرف مالک آن در صورت دلالت صریح و کالت‌نامه رسمی بلاعزل بر این موضوع بلامانع است. البته پس از بازداشت مال، موکل حق استرداد مال مورد بازداشت را نخواهد داشت مگر آنکه مال جدیدی را که به لحاظ ارزش و سهولت فروش مثل مال توقیف شده قبلی باشد به تأمین اجتماعی معرفی کند.

در کنار کارخانه خراطی و درودگری خودم اخیراً با اجساره مغازه دیگری کارگاه نجاری راه‌اندازی کرده و سه نفر کارگر استادکار و دکورساز و کمده‌ساز را استخدام کرده‌ام. کارگران کارگاه درودگری که بیمه تأمین اجتماعی شده‌اند دستمزد مقطوع دارند، آیا نجاری‌ها هم دارای دستمزد مقطوع هستند؟

بله، کارگران صنف نجاری از قبیل دکورساز و سرویس‌ساز و کمده‌ساز چوبی همانند کارگران خراطی و درودگری دستمزد مقطوع دارند. با این تفاوت که نرخ حق بیمه کارگاه درودگری ۳۰ درصد (۷ درصد سهم بیمه‌شده و ۲۰ درصد سهم کارفرما و ۳ درصد بیمه بیکاری) است، اما در کارگاه نجاری که فعالیت آن ساخت کمد و دکور و قفسه چوبی باشد، کارفرما از ۲۰ درصد حق بیمه سهم خود معاف و نرخ حق بیمه صرفاً ۱۰ درصد است. همچنین دستمزد مقطوع استادکار با ۱/۴ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۴۷۷ هزار و ۲۰۰ ریال و دستمزد روزانه دکورساز و کمده‌ساز با ۱/۲۵ برابر حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۲۱۱ هزار و ۷۹۰ ریال است.

با ۵۱ سال سن در منزل مسکونی کارگاه قالبیابی دارم. آیا با استفاده از ۲۰ درصد تخفیف دولت می‌توانم بیمه قالبیابی شوم؟

خیر، شرط سنی برای متقاضیان بیمه قالبیابی بین ۱۸ و ۵۰ سال است که در صورت احراز سایر شرایط، نرخ حق بیمه با تخفیف ۲۰ درصد صرفاً هفت درصد است. چنانچه حداکثر سن متقاضی بیش از ۵۰ سال و تا ۵۵ سال باشد باید حق بیمه مربوط به سال‌های مازاد از ۵۰ تا ۵۵ سال را بدون تخفیف و با نرخ ۲۷ درصد کامل پرداخت کند تا بتواند از ۲۰ درصد معافیت تا سن ۵۰ سال بهره‌مند شود.